

gar, kunde blifva till nytta, om de leddes med förstånd.

3) *Hvad kan folkskolan göra för att höja fosterlandskänslan hos den uppväxande ungdomen?*

Orsaken till missnöjet med det bestående är den tilltagande gudlösheten. Der ett folk förgäter sin Gud, flyr och välsignelsen. Enär man älskar blott det, hvaraf man sjelf blifver älskad eller har någon fördel, så bör läraren framhålla, huru som vi i vårt land åtnjuta något särskildt godt, som andra land sakna. Folkskolans läroämnen äro i mer eller mindre mån egnade att väcka och rikta barnens fosterlandskärlek. Vid behandlingen af 4:de och 5:te budet inskräpas pligterna mot samhället. Fosterlandets historia och litteratur göra barnen förtrogna med våra stora minnen och hvad våra förfäder kämpat och lidit för att åt oss öfverlemnade ett fritt och lyckligt land. Vid undervisningen i geografi framhålls, att, om än vårt land ej är varmt och rikt som söderns länder, är det dock skonadt från många olyckor och faror, såsom stark hetta, farliga djur, jordbäfningar o. s. v. Genom slöjden befrämjas arbetsamhet och förnöjsamhet. Läraren bör afhålla sig från rösträttsföreningar samt söka bland den uppväxande ungdomen sprida god fosterländsk litteratur.

Till ledamöter af förvaltningsutskottet valdes J. Löfvén, J. Norborg och K. Åkeson och till revisorer rektor Kastman, J. O. Lindgren och J. A. Jarlén.

II. Lokalföreningens ärenden.

1) *Hvad kunna föreningen och dess enskilda medlemmar göra för att inverka förbättrande på hemmens uppfostran?*

Det ser ut, som skulle det blifva allt sämre med barnuppfostran i hemmen. Så länge det ej var allmänt att skicka barnen i skolan, kände föräldrarna det som en pligt att hålla dem i tukt, men nu kastas ofta denna pligt på skolan. En gruflig s. a. s. upphet utmärker den närvarande tidens uppfostran. Det är barnen, som styra världen. För att rigta föräldrarnes uppmärksamhet på vigten af uppfostran äro föräldramöten af stor betydelse. Dock bör läraren vid dylika tillfällen gå försigtigt tillväga, så att han ej uppträder mästrande och klandrande. Vidare kan läraren sprida lämpliga uppfostringskrifter samt föranstalta om att föredrag öfver uppfostringsfrågor hållas.

2) *Hvartill sträfvat folkskolan, och hvaraf kommer det myckna klandret, som man ofta får höra öfver hennes verksamhet?*

Folkskolan sträfvat efter att lära sina elever känna Gud samt att hos dem inplantera de förutsättningar, hvarigenom de finna lust och förmåga att uppfostra sig sjelfva.

Klandret kommer af följ. missförhållanden. De klandrande göra sig ej redo för skolans ändamål, utan vänta, att de från skolan afgående barnen skola vara lika utvecklade som fullvuxna människor att fylla de kraf, som det medborgerliga lifvet ställer på dem. Skolan förmår i allmänhet icke omdana och åt rätt håll rigta karakteren hos de barn, som redan i hemmet blifvit sedligt förderfvade. Menniskor, som blott drifvas af egna intressen och ej besjålas af någon samfundsanda, klandra allt, som ej faller dem i smaken. Okunniga föräldrar, som sjelfva icke åtnjtit skolundervisning, förstå ej att uppskatta betydelsen af flera bland skolans undervisningsämnen. Skolan sjelf kan med afseende på lärotiden och lärokursen vara olämpligt ordnad och läraren försumlig i sitt kall.

3) *Huru böra andaktsstunderna i skolan ordnas för att blifva fruktbarande för barnens hjertan?*

Vid skolans andaktsstunder förekomma tvenne moment: bön och bibelläsning. Framför allt bör det dagliga skolarbetets början vara sådan, att välsignelse kan följa under hela dagens lopp. Läraren bör under bön för sig

sjelf och sina barn på förhand öfvertänka det stycke, som skall genomgås. Sedan detta är gjort, framträdde han med frimodighet inför sina barn och lede dem i bön till Herren. Med afseende på bönen form voro något olika meningar gällande. Några föredrogo att bedja med egna ord, andra att begagna böneformulär. En tal. hade funnit lämpligt att låta barnen i kör förrätta bönen, då de bättre följde med. Såsom skäl för den fria bönen framhölls, att, enär behöfven voro olika, så borde ock dessa behöf finna uttryck i en af hjertat gående fri bön. För bön efter formulär anfördes som skäl, dels att barnen i allmänhet ej kunna följa med den fria bönen, dels att de sjelfva behöfva läras att bedja, hvarföre det vore godt, att de finge lära sig några böner. Efter bönen går man till den bibeltext, som skall behandlas. Man läser helst något evangelium i ordning och genomgår för hvarje dag en viss afdelning, på hvars hufvudtanke man genom ledande frågor fäster barnens uppmärksamhet. Andaktsstunden avslutas med en till det lästa sig anslutande kort bön. Med afseende på tiden ansågs, att andaktsstunden bör upptaga minst en half timme. Är Anden nära, bör man ej så noga mäta tiden, men i motsatt fall slute man tidigare.

4) *Vore en inskränkning af folkskolans läroämnen önskelig?*

Man får i vår tid ofta höra att skolan är betungad med för många ämnen. Dessa rop komma ej från skolans vänner, utan från dem, som vilja sänka ned henne till hvad hon var i sin begynnelse. I första hand yrkas på inskränkning af kristendomsundervisningen. Föreningen uttalade som sin åsigt, att intet af skolans läroämnen kan undvaras. Man bör blott se till, att de viktigaste få den mesta tiden, och de mindre viktiga den tid, som blir öfver.

5) *Är det under alla förhållanden klandervärdt att mottaga gåfvor af skolbarnen?*

Gåfvor, hvilka gifvas såsom mutor, eller för hvilkas vinnande läraren gjort något slags påtryckning, äro förkastliga. Att tillbakavisa en gåfva, som gifves i vänlig åsigt, kunde lätt uppfattas som högmod och förbittra i stället för förbättra. Genom gåfvor kunde ett godt förhållande emellan skola och hem alstras. Vill läraren, såsom tack för en gåfva bereda sina barn något nöje, så böra alla barnen deri få deltaga.

Vid mötet förekom vidare samtal öfver öfver Rom 12: 18 jemfördt med Luk. 6: 26.

Till ledamöter i lokalstyrelsen återvaldes de afgående: G. Granér, Motala, ordför. och sekreterare, O. Åkesson, Öfverum, v. ordför., och J. E. Jonsson, Vånga.

I sammanhang med mötet hölls föredrag för allmänheten öfver ämnet *kristlig uppfostran* af skolföreståndaren E. Bergsten.

G. G—r.

Upplysningar och genmäle

med anledning af den i n:r 28 af denna tidning förekommande granskningen af »Räkne-kurs för småskolor, folkskolor och fortsättningskolor af L. C. Lindblom».

Den granskningen nödvändiggör ett meddelande, som innehåller dels upplysningar, dels genmäle, och som därför ej kan styckvis upptaga innehållet i granskningen.

För somliga barn, men icke för alla, äro denna boks häften för exemplrika.

Den anordningen, att af folkskolekursen h. I omfattar talområdet 1—9,999, h. II fullständig kurs i hela tal och h. III det nödvändigaste af läran om så väl decimalbråk som allmänna bråk, bör bidraga dertill, att *flere af de barn, som genomgå häften i ordning* få åtminstone delvis fullständigare kunskap i bråkläran, än om blott decimalbråk förekomme i

ett häfte och allmänna bråk sedan upptoges i ett häfte. I h. III finnes ett och annat, som kan förbigås i mindre väl lottade skolor och af »mindre väl lottade barn» i väl lottade skolor.

Ännu flere barn skulle få en jemförelsevis god insigt i bråkläran, om folkskolans räkne-kurs fördelades så på de fyra årsklasserna: 1) talområdet 1—9,999 i hela tal, 2) kortare kurs i bråk, 3) fullständigare kurs i hela tal och 4) fullständigare kurs i bråk.

Genom läran om talsorterna minskas högst väsentligt svårigheten både att undervisa i och uppfatta läran om bråk. Uppmärksamheten har nu blifvit allmänare fäst på denna lära. De, som tillämpa henne, skola finna, att räkning med bråk i de flesta fall är enklare, än man föreställer sig, att den här föreslagna ändringen i läroplanen är möjlig utan ansträngning för lärare eller för lärjungar, samt att de flesta barnen skulle genom den ändringen få en jemförelsevis god insigt i bråkläran, utan att de ansträngdes mera än nu, då de genomgå den fullständigare kursen i hela tal.

För att ej anlita utrymmet i tidningen för mycket hänvisar jag till en uppsats »En minikurs i räkning» i detta års första häfte af Tidskrift för folkundervisningen. (I den uppsatsen rättas ordet »räknesätt» på sid. 29 rad. 8 nedifrån till räkneböcker.)

Grunden för framställningen och många uttryck i den granskade boken är denna sanning: Det hela är lika med summan af alla sina delar. Delarne kunna vara lika eller olika stora. I addition och subtraktion behöfver afseende ej fästas vid deras inbördes storlek. Annorlunda blir förhållandet i multiplikation och division. I ex. 224 sid. 22 utbytes »2 kr. och 2 kr.» (= 2 kr.+2 kr.) mot »2 gånger 2 kr.» I sammanhang dermed står det af hr J—n såsom konstigt ansett uttrycket: »Gånger mellan två tal angiver, att det hela innehåller blott lika delar». Detta bokens uttryck kan användas äfven i bråkläran. Ex. Huru mycket kosta 2 böcker, då 1 sådan bok kostar a) 8 öre, b) 0.08 kr.? Svaren på a) äro: 1) 2 gånger 8 öre eller 2) 16 öre. Af båda svaren äro 8 öre en del. Svaren på b) äro: 1) 2 gånger 0,08 kr. eller 2) 0,16 kr. Af de svaren är också 0,08 kr. en del. Kan läraren framställa saken riktigt, så är det granskade uttrycket ej konstigt för barnen.

Att svaret på en uppgift kan angifvas före uträkningen är lika fattbart för små barn som för stora och således lämpligt för folkskolan. Under ingen omständighet är det lättfattigare att lära barnen teckna uppgiften — såsom somliga göra —, och detta är dessutom orätt.

Sammanhanget mellan de för de flesta ovannliga uttrycken »det hela» och »dess delar» och de många hittills allmänt använda: summa, produkt, dividend m. fl. har jag ock velat angifva i de fall, då jag ansett, att de gamla namnen böra bibehållas. Derför användas stundom orden summa, produkt, termer, faktorer, det mångfaldigade m. fl. Och till följd deraf synes mig underligt, att hr J—n i stycket 8 uppgifver följande mening såsom konstig: »Det beräknade talet kallas summa». I frågan i det anförda ex. 218 på sid. 22 kan ordet hvad utbytas mot huru stor. Eljest kan jag ej finna det exemplet besynnerligt.

Anm. I stycken med fin stil upptagas namnen minuend och subtrahend på sid. 59 samt dividend och divisor på sid. 72.

Då den nyss anförda grunden för framställningen tillämpas, framträder ock omedelbart sammanhanget mellan räkneseätten. Sammanhanget mellan division och multiplikation kan ock angifvas genom att utbyta ordet dividend mot produkt och divisor (qvot) mot faktor. Ju färre de matematiska termerna äro, desto bättre; och blott i vissa fall behöfver »det hela» i division utbytas mot ordet produkt. Sammanfattningen på sid. 33 skulle ej hafva afslutats så som skett, utan det abstrakta slutet deraf skulle hafva flyttats till h. II, om jag ej tänkt mig möjligheten af att tredje häftet på något ställe komme att användas före det andra. Så stor omdömesförmåga tilltror jag lärarne, att de låta barnen förbigå den kursiverade slutsammanfattningen, då de anse, att barnen

